TOVERI
(THE COMRADE)

The organ of the Finnish workers in the Western States. The only Finnish Daily in the West. Published Daily, except Sunday, at Astoria, Oregon, by the Western Workmen's Publishing Society.

JOHN VÄLIMÄKI, Editor & Manager

Office Seventh and Commercial St., Opposite Post Office.
TELEPHONE — Office 365; Editorial Dep't 832.

Entered as second-class mail matter July 18, 1912, at the Post Office at Astoria, Oregon, under the Act of March 3, 1879.

SUURKAPITALISMI TEKEE NOUSUAAN CANADASSA.

Noin kymmenen vuotta ennen sodan puhkeamista oli Canada nopeasti nousemassa suurkapitalistiseksi maaksi. Rautateitä rakennettiin aivan kuten niitä on rakennettu Yhdysvalloissa sisällissodan jälkeisinä vuosina, jolloin nykyiselle suurtuotannolle laskettiin pohjaa ja avattiin teitä. Näiden teiden varsille nousi kaupungeita, asettui uutisasukkaita, metsänriistäjiä ja kaivantoyhtiöitä. Mihin tahansa tie avattiinkin löytyi sieltä rikkautta muodossa tai toisessa. Ellei ollut mineraaleja, oli metsää ja ellei ollut metsää, oli viljelykselle sopivaa maata. Kaikki tämä vietteli pääoman omistajia Yhdysvalloista ja Englannista riistämään noita uusia alueita. Työvoima tietysti on aina pakotettu menemään sinne missä on työtä. Ja sitä oli Canadassa usein paremmin kuin rajan tällä puolen .

Mutta sitten alkoivat sodan pilvet uhata Europaa ja ne koskivat Canadaa jo aikusemmin, kuten ne aina tekevät suurvaltain alusmaissa. Koko Canadan teollisuus, rautatierakennukset ja kaikki muut, pysähtyivät jo vuotta toista ennen sodan alkamista. Pääomaa tarvittiin enempi muualla ja sitä vedettiin pois canadalaisista liikkeistä niin nopeasti kuin ehdittiin. Seurauksena oli, että olot olivat työväestölle parisen vuotta niin kurjat kuin ne ikänä ovat missään kapitalistisessa maassa minkään paniikin aikana olleet. Sodan hyvästi vauhtiin päästyä, tämä tilanne sitten vasta alkoi hiljalleen parantumaan.

Mutta nyt sodan jälkeen näyttää Canadan kapitalismi alottavan uudelleen suurentumispyrkimyksensä, mitkä sota keskeytti. Länsi-Canadan lehdet ainakin osottavat, että riistäjät varustautuvat ottamaan maasta sen mitä siitä on saatavissa. Uusia suuria yhtiöitä perustetaan yhtenään ja toisia yhdistetään. Ontariossa ilmestyvä Vapaus kertoo, että Dominion teräsyhtiö on liittänyt itseensä useita muita teräsyhtiöitä ja muodostanut trustin amerikalaisen mallin mukaan, joka ryhtyy suurpiirteisesti tuottamaan rauta- ja terästuotteita Englannille. Rautateitä aletaan parantelemaan ja lisäilemään. Winnipegistä ja muualta tulee tietoja että lihanpakkauslaitokset, viljan välittäjät ja kaikki muut yhtyvät. Suuria pääomia tarvitaan suuriin yrityksiin. Canadan on ryhdyttävä hankkimaan tarveaineita Englannille ja sillä on raaka-aineita, kun se vaan perustaa laitokset millä se voi niitä kehittää. Tämä on sisältönä finanssiherrain artikkeleissa, joita on sanomalehdet täynnä.

Teollisuusyritysten ohella puuhataan Canadan maatalouden kohottamista entistä rivakammin. Canadan hallituksella on erityisiä maakonttoreita useissa eri kaupungeissa rajan tälläpuolen. Kaikista niistä ilmotetaan, että farmarien siirtyminen täältä Canadaan on taas päässyt samallaiseen vauhtiin kuin se oli v. 1912, jolloin keskilännen farmarien Canadaan siirtyminen alkoi jo huolestuttaa täkäläisiä valtiomiehiäkin. Yksin Omahan konttorin kautta on mennyt tämän vuoden ensimäisten kolmen kuukauden ajalla enempi farmareita Canadaan kuin meni koko viime vuonna.

Canadalla tulee siis olemaan loistava rakennuskausi edessään. Porvaristo siitä on tälläkin puolen rajaa tavattomasti innostunut ja ajanoloon tullaan siitä levittämään työväellekin ylistäviä juttuja. Tullaan kuvailemaan ,että Canada ehkä tulisi ensimäiset kolmekymmentä vuotta olemaan sitä, mitä Yhdysvallat ovat "kultaisimpina" aikoinaan olleet. Mutta mitään sellaista ei työväki enää missään maassa voi toivoa. Täytyy ottaa huomioon, että se kapitaali joka Canadassa nyt trustiutuu, suuria taloudellisia yrityksiä alottaakseen ja eteenpäin viedäkseen, on jo ennestään trustiutuneen pääoman haaraliikettä, amerikalaista ja englantilaista. Sellaisenaan se tulee pitämään tarkan huolen siitä, että työväenjärjestöt joutuvat siellä heti saman painon alle kuin ne ovat täkäläisenkin trustiutuneen pääoman alla. Ison Union syntyminenkään siellä ei ole mitään muuta kuin seuraus tämän nousevan trustikapitaalin puristuksesta. Ne mahdollisuudet maan ja metsän saantiin nähden myöskin, mitkä Canadassa ovat olleet niin edulliset työläisellekin, ovat jo koko paljon supistuneet ja tulevat epäilemättä yhä nopeammin supistumaan ja kokonaan häviämäänkin, sikäli kun nouseva suurpääoma ehtii siellä vielä vapaanaolevia luonnonrikkauksia vallata, kuten se on täällä aikusemmin tehnyt. Elinkustannukset taas vuorostaan ovat siellä nousseet samassa suhteessa kuin täälläkin, niin ettei palkkatyöläisillä ole erityistä syytä innostua Canadan kapitalistisesta kehityksestä.

Mutta aikaamme seuraavina ihmisinä meidän sentään sopii panna merkille ettei maailmaa hallitseva suurkapitalismi jätä Canadan korpiakaan koskematta. Se raivaa tietään niin pohjois- kuin etelänapaakin kohden ja käyttää hyväkseen kaiken sen mitä niiden välillä on otettavissa.

Miten länsirannikon unioita hävitetään

Toverissakin on seurattu uutisissa ja vähin artikkeleissakin sitä taistelua mitä suurpääoman omistajat käyvät työväen järjestöjä vastaan avoimen työmaan aikaansaamiseksi. Erityisesti on tämä taistelu tähän saakka kohdistunut laivarakennukseen ja muihin metalliammatteihin. Katkerimpana esimerkkinä siitä on meillä nähtävissä San Franciscon lahden telakkatyöläisten pitkäaikainen lakko. Muualla uhkaa sama vihollinen työläisiä. Seattle on ollut vahva union kaupunki, mutta pitkin talvea on siellä ollut nähtävissä, että uniot sielläkin aijotaan särkeä, ja siitä itsestään seuraa, että palkat alenevat ja päivää, jos suinkin se voidaan tehdä, jatketaan. Liittoutuneet tehtailijat siellä ovat taistelun takana. Joitakin päiviä takaperin mainittiin Toverissakin miten tämä tehtailijain yhdistys on estänyt David Rogersin, joka on yksi sodan aikaisista Seattlen laivanrakentajista, saamasta haltuunsa laivajaardia, sentähden että hän olisi tehnyt siitä union työmaan. Mutta nyt kun hän on julkassut kirjelmän yrityksensä epäonnistumisesta Seattlen yleisölle, lainaamme asialle uudelleen huomiota, koska siinä miljoneeri, suurkapitalistien joukkoon kuuluva mies, osottaa miten kaukaa ja taitavasti nämä työväkeä vainoovat suurshakaalit ovat yhteen punoutuneet. Kirje kokonaisuudessaan on seuraava:

"Seattlen kansalaisille:

Ollessani kyvytön saamaan apua joiltakin pankkiireilta ja muilta liikeedulita Seattlessa, laivatelakan oston rahastamiseksi, mikä aiheutti myöskin sen että minä en voinut tyydyttävästi taata bondeja, on minun täytynyt hyljätä kontrahteja noin $46,000,000.00 arvosta, mitkä olisivat antaneet Seattlessa työtä noin 6,000 miehelle, noin $10,000,000.00 vuotuisella palkkatulolla.

Minä olen kuluttanut hyvin suuren summan omaa rahaani yrittäessäni saada kaupan onnistumaan ja minä en ole ainoastaan ollut kykenemätön saamaan rahallista apua, mutta minua on sen lisäksi sangen voimakkaasti ahdisteltu vissien liike-etujen taholta ja asetettu tielleni este esteen perään, niin että olen kokonaan kyllästynyt yrittää pitemmästi neuvotella. Yksi täydellinen näyte, joistakin niistä selkoista mitkä minua vastassa ovat olleet, sisältyy allasedraavaan otteeseen kirjeestä, joka on kirjotettu Tuomari E. H. Garylle, Yhdysvaltain teräskorporatsionin puheenjohtajalle:

"Seattle on kääntymässä avoimen työmaan ohjelmaan teollisuudessa. Laivajaardit aukenevat pakkoin. Meidän yhdistyksemme on työskennellyt heidän kanssaan yhdessä avoimen työmaan puolesta, ja minä luulen heidän onnistuvan. Meillä on yksi vastus edessämme tällä alalla, Mr. David Rogers. Kerrotaan, että hän yrittää ostaa Skinner and Eddyn jaardia No. 2, tässä kaupungissa, ja entisistä kokemuksistamme päättäen tulee hän unioniseeraamaan jokaisen jaardin, mikä hänen haltuunsa joutuu. Minä mietiskelen josko teille olisi mahdollista auttaa meitä millään tavalla, asettamatta omia etujanne vaaraan, sillä me tiedämme että te suositte avointa työpajaa. Jos Mr. Rogers avaa jaardin täällä, tulee hän unioniseeraamaan sen, sillä sitä pitävät union virkamiehet täällä itsestään selvänä asiana. Jos hän siten tekee, on seurauksena että toiset jaardit ovat pakotettuja tekemään samoin. Minä oletan että hän tulee teidän, tai teidän yhdistyksenne puoleille teräskontrahteja varten ja teidän vaikutusvaltanne saattaisi muuttaa hänen katsantokantansa."

Minun yritykseni alottaa uudelleen laivarakennushommat Seattlessa, ei aiheutunut työn tarpeesta minulle itselleni tai halusta tehdä suuria voittoja, vaan paremminkin oli minun tarkotuksenani hankkia työtä niille tuhansille työttömille ja tuottaa säännöllinen ja varma hyvinvointi kaupungille yleensä, ja minä hartaasti toivon että ne jotka ennustavat jaardien avautuvan, ovat kykeneviä tuottamaan samat seuraukset kaikkien hyvinvoinniksi, kuten minun yritykseni olisi tehnyt.

Minä sydämellisesti kiitän kaikkia niitä ystäviä, jotka hartaasti ovat koettaneet auttaa minua rehellisessä tarkotuksessani." — Kunnioituksella,
David Rogers."

Rogers ei majnitse mitä terästrustin esimies, Gary, on vastannut tuohon Seattlen tehtailijain yhdistyksen kirjelmään, mutta tietäessämme, miten terästrusti on muualla unioihin suhtautunut, ei meidän ole vaikea arvata, mitä sieltä on sanottu. Terästä ei saa muuten kuin sillä ja sillä ehdolla, ja ne ehdot ovat olleet sellaisia, että niiden mukaan ei ole sopinut ruveta laivoja rakentamaan.

Rogers yritti kaikkensa. Joku aika sitten kerrottiin, että hän oli saanut kaupat tehtyä kyseessä olevan jaardin ostamiseksi New Yorkissa. Hän olisi ehkä jollakin tavoin saanut kontrahtejaan vastaan rahaa tai luottoa, jos hän vaan olisi saanut terästä. Mutta teräs on samallaisten ainesten käsissä kuin ovat nekin, jotka taistelevat avoimen työmaan puolesta Seattlessa. Betlehem Shipbuilding Co:lla, joka ei ole muuta kuin teräsyhtiön alajärjestö, on laivatelakoita Friscossa ja muualla. Ellei sillä niitä Seattlessa ole, niin ainakaan se ei halua, että mikään sellainen laivajaardi, jonka isäntä ei ymmärrä ajatella yksinomaan voitosta, pääsisi siellä alkuun. Sillä kirjelmässähän tunnustetaan, että jos yksi jaardi tunnustaisi union, olisivat toiset pakotettu ja tekemään samoin Seattlessa, ja sen jälkeen tietysti muuallakin. Sellaista ei halua Ole Hansonin uskoiset Seattlen suurpohatat, eikä sitä halua myöskään trusti, joka omistaa teräksen. Siksi täytyy Rogersin, joka omaa vielä niin paljon vanhanaikaisia amerikalaisia periaatteita, että antaisi työläisilleen oikeuden järjestyä, astua syrjään, pois uudenaikaisten teollisuuskeisarien tieltä.

Tällaisten paljastusten, jos minkään luulisi opettavan Amerikan työväenluokalle sen, että koska kerran korporatsioneilla on tällainen Iso Unio, jonka valta ulottuu Atlannista Tyyneenmereen, täytyy työväen järjestyä samaten. Ja kyllä ne opettavatkin. Rogersin paljastukset ovat aiheuttaneet Seattlessa kuohun, joka ei vähiin lopu. Jos Seattlen ja länsirannikon työnantajat luulivat voittavansa taistelun estämällä Rogersin pääsemästä telakan omistajaksi, niin siinä he ovat tehneet erehdyksen, jota he tulevat katumaan useammin kuin kerran. Seattlen laivatelakkatyöläisten yksityisen union he voivat saada tilapäisesti pahaan asemaan, mutta samalla ovat he tehneet niin paljon Ison Union aatteen uudelleen herättämiseksi, että sitä ei enää voi itse isä Gomperskaan alas painaa, kun se kerran uudelleen teoksi puhkeaa. Ja se merkitsee paljon enempi voiton puolelle, kuin tilapäinen häviö tappiopuolelle, työväenliikkeen eteenpäin kulussa.

Tanskan ministeripulmat

Zahlen toinen ministeristö, jonka kuningas Kristian äskettäin niin omavaltaisesti eroitti, astui toimeensa kesäkuun 21 p:nä 1913.

Toukokuun 20 p:nä 1913 toimitettu vaali oli muodostunut Berntsenin ministeristön ja vasemmistopuolueen tappioksi. Käräjäin silloisesta täsmälleen puolesta jäsenmäärästä, 57 jäsentä 114:sta, oli puolueen edustajaluku laskenut 44:jään. Radikalinen vasemmisto oli saanut 31 edustajaa sosialidemokraatit 32, oikeisto ainoastaan 7, huolimatta siitä, että sillä oli 81,000 ääntä, kun taasen reformipuolue sai, kuten sanottu, 104,000 äänellään kokonaista 44 edustajaa.

Kesäkuun 12 p:nä jätti Berntsen sen vuoksi ministeristön erohakemuksen. Mutta kun kuningas tutki mielialaa keskustellen puoluejohtajien kanssa, selittivät sekä Zahle että Stauning, että "oli luonnollisinta, jos nykyinen ministeristö pysyisi asemassaan perustuslakikysymyksen läpiviemiseen saakka".

J. C. Christensen tahtoi kuitenkin toisin. Vasemmiston tahtolta velvoitti hän puolueen oman ministeristön jättämään kansankäräjille ehdotuksen päiväkäskyksi, jossa vaadittiin ministeristön eroa. Kun vasemmisto oli siten sanoutunut irti, jätti kuningas ministeristön muodostamisen Zahlen tehtäväksi. Tämä teki sen, samalla kun sosialidemokraatit selittivät olevansa "halukkaat tukemaan radikaalista vasemmistohallitusta sen työssä perustuslain aikaansaamiseksi."

Vuoden 1913 valtiopäivät kutsuttiin jo syyskuun 15 p:nä säännölliseen työhönsä valmistamaan perustuslakeja. Ja kansankäräjät (valtiopäiväin toinen kamari) saivatkin nopeasti valmista aikaan, jo syyskuun 27 p:ksi. Myöskin maakäräjät (valtiopäiväin ensimäinen kamari) käsittelivät asian jotensakin nopeasti, mutta kun ne päättivät ehdotuksen toiseen suuntaaan kuin kansankäräjät, asetettiin joulukuun 10 p:nä 1913 niitä käsittelemään erikoinen valiokunta.

Siellä käsiteltiin lakiehdotusta pitkissä ja usein kiihkoisissa istunnoissa, jotka vastoin tavallista valiokuntatyön tapaa, selostettiin julkisuudessa sanomalehdistön kautta.

Ja kun lakiehdotus kesäkuun 3 p:nä saapui maakäräjäin käsiteltäväksi, marssivat oikeiston ja konservatiivien edustajat huomitaherättävästi pois istuntosalista, tehdäkseen käräjät vajavaltaisiksi päätöksen teossa, joten jälelle jäikin edustajista vain noin puolet, 33.

Maakäräjät hajoitettiin sen jälkeen, ja v. 1914 heinäkuun 10 p:nä toimitetuissa vaaleissa valittiin 38 perustuslain kannattajaa 28 perustuslain vastustajaa vastaan. Valtiopäivät kokoontuivat taasen heinäkuun 20 p:nä. Perustuslakiehdotus esiteltiin maakäräjille ja lähetettiin valiokuntaan. Mutta siellä pitkittivät oikeistolaiset käsittelyä niin, että istuntokausi päättyi syysk. 22 p:nä 1914 ilman ratkaisevaa tulosta.

Ja sillä välin oli syttynyt maailmansota. Elokuussa tuli ensiksi jännittävä päiviä, jolloin kukaan ei tietänyt, joutuisiko Tanska mukaan sotaan vai eikö, jolloin puolustusvoimat kutsuttiin koolle, jolloin Beltit miinoitettiin, ja jolloin valtiopäivillä päätettiin joukko sotalakeja, m. m. laki elokuun 7 p:ltä koskeva elintarpeitten ja tavaroitten hintojen säännöstelyä, jonka mukaan sisäasiainministeri valtuutettiin toistaiseksi järjestämään laitoksia elintarpeiden ja kulutustarvikkeitten hintojen säännöstelyä varten ja samalla annettiin valtiolle täydet valtuudet ottaa haltuunsa sellaisia elintarpeita ja tavaroita, jotka ovat yhteiskunnalle välttämättömiä. Tämän lain nojalla syntyi kuten tunnettua suuri joukko sota-ajan laitoksia.

Istuntokautena 1914—15 esitettiin perustuslakiehdotus uudelleen maakäräjille. Valiokunnassa venyi asia taasen tuloksettomiin, ja joulukuussa lopetti valiokunta kokonaan istuntonsa. Mutta maaliskuussa 1915 kääntyi kolme oikeistomiestä, Poul Rasmusen, Abrahamsen ja Ellinger ministeristön puoleen ehdottaen konferenssin koollekutsumista. Siihen otti osaa kolme ministeriä. Ja tuloksena oli nykyinen perustuslaki, joka päätettiin kansankäräjillä 106 äänellä 1 vastaan (Vulffin) ja maakäräjillä 49 äänellä 11 vastaan.

Uudet vaalit maaliskuussa muodostuivat rauhanvaaleiksi.

Uusilla valtiopäivillä käsittelivät perustuslain ensiksi maakäräjät, sen jälkeen kesäkuun 5 p:nä kansankäräjät ja sai laki samana päivänä kuninkaan vahvistuksen. Sen voimaanastuminen ja samassa yhteydessä tapahtuvat uudet vaalit lykättiin sodan vuoksi toistaiseksi.

Vuoden 1916 suuri tapahtuma oli länsi-intialaisten saarten myynti Kansankäräjillä radikaaliset ja sosialidemokraatit hyväksyivät kaupan. Maakäräjillä, missä vasemmistolla ja oikeistolla oli enemmistö, kohtasi se sitä vastoin vastarintaa. Siellä oli joukko käsittelyä, jotka koskivat kokoomusministeristön muodostamista. Päätökseksi tuli kuitenkin, että entinen ministeristö jäi paikoilleen, paitsi että sitä täydennettiin syyskuun 30 p:nä kolmella kontrolliministerillä, jotka olivat J. C. Christensen, Rottboll ja Stauning. Samoin asetettiin komissioni, jonka tuli antaa lausuntonsa viimeistään puolentoista kuukauden kuluttua.

Komissionin enemmistö, radikaalinen vasemmisto, sosialidemokraatit ja vasemmisto, ehdotti, että myynti ratkaistaisiin Tanskassa toimitettavan äänestyksen perusteella, kun taasen oikeistovähemmistö tahtoi myyntisopimuksen hyljättäväksi. Kansanäänestyksessä joulukuun 14 p:nä 1916 hyväksyttiin kauppa 283,670 äänellä 158,157 vastaan.

Vuoden 1918 vaaleissa täytyi radikaalien ja sosialidemokraattien yhtyä, vaikka luonnollisinta olisi ollut, että kukin puolue olisi toiminut erikseen, jolleivät tahtoneet antaa vasemmistolle arvaamatonta etua, 8—9 edustajapaikkaa. Lisäedustajapaikkoja ei kuten tunnettua täytetä koko maata varten samalla kertaa, vaan saaria varten erikseen ja Jyllantia varten erikseen. Mitä tulee vaalipiireissä vallitsevaan asemaan aikoi vasemmisto saada täyden korvauksen saarilla saatavistaan vähemmistöäänistä saamalla Jyllannilla hyvin suuren menestyksen useissa varmoissa vaalipiireissään.

Vaalien tuloksena saivat radikaalit 33 kansankäräjäedustajaa 195,000 äänellä, sosialidemokraatit 39 edustajaa 236,000 äänellä, vasemmisto sai 45 edustajaa 272,000 äänellä, Köpenhaminässa tuli vihdoin valituksi yksi "työpuolueen" edustaja. Hallituspuolueilla oli niimuodoin 140 edustajasta 72 edustajan enemmistö.

Istuntokaudella 1918—19 koettivat maakäräjät saada aikaan ministerivaihdoksen. Ne kielsivät helmikuussa 1919 ottamasta aivan välttämättömän kotimaisen valtiolainan kalliinajanlaitosten menojen peittämiseksi, jonka lainan ottamisesta kaikki puolueet olivat yksimieliset, varsinkin kun hallitus lakkautti elokuun 7 p:nä 1914 annetun elintarpeitten ja tavarain hintojen säännöstelyä koskevan lain. Maaliskuun 1 p:nä jätti ministeristö sen vuoksi erohakemuksensa. Hallituspula päättyi kuitenkin niin, että ministeristö peräytti erohakemuksensa ja päätettiin n. k. "poikkeuslaki".

Samoilla valtiopäivillä järjestettiin suhde Islantiin marraskuun 30 p:nä 1918 annetun liittovaltiolain kautta.

Päivänpolttavimmaksi kysymykseksi tuli kuitenkin Etelä-Jyllannin yhdistäminen emämaahan kesäkuun 24 p:nä 1919, jolloin H. P. Hanssen nimitettiin ministeriksi.

Nykyisen istuntokauden alussa teki ministeristö ehdotuksen perustuslakiin tarvittavien muutosten aikaan saamiseksi sekä myös ehdotuksen vaalilaiksi, jonka mukaan yksityiset puolueet saivat valtiopäivillä valitsijasuhdettaan vastaavan edustuksen.

"Kymmenen Sokeaa Johtajaa" lähetetty.

Nyt on kaikille osastoille ja asiamiehille lähetetty "Kymmenen Sokeaa Johtajaa" niminen 60 senttiä maksava kirja. Kirjallisuuskomiteat ja asiamiehet, nyt on aika toimia, levittäkää tämä kirja heti kaikille luettavaksi. Älkää jättäkö levitystä syrjään tällä kertaa, vaan tehkää jokainen parhaanne. Kirja on suurella taidolla kirjoitettu, helppotajuinen ja oikea kansan syvien rivien vallstukseksi toimitettu opnnäline. Monella paikkakunnalla on tulossa suuret kesäjuhlat, kenttäjuhlat y. m. tilaisuudet, näissä tilaisuuksissa on kaikkein paras levittää kirja heti mitä suurimmalla menestyksellä. Ilman erikoista lisäselvitystä voimme sanoa "Kymmenen Sokeaa Johtajaa" olevan yhden parhaiten kaupaksi meneviä kirjoja. Paikkakunnilla missä ei ole varsinaista asiamiestä voivat kirjaa haluavat tilata kirjan Toverin konttorista osotteella: Box 99, Astoria, Ore. Hinta ainoastaan 60c.

Toveruudella: Toverin levitysosasto.

Seattle, Wash.

Osaston tulevat huvit. Ensi sunnuntaina, 23 p. on osaston haalilla hauskat iltamat. Esitetään sievä näytöskappale ja muutoin lisäksi varattu hyvää ohjelmaa ja lopuksi komeat tanssit. Saapukaa tilaisuuteen runsaslukuisana. Sitten sunnuntaina 30 päivän iltana esittää näytelmäseura mainehikkaan kappaleen "Uhri". Tästä lähemmin toiste.

Sunnuntaina 6 p. kesäkuuta on sitten ne kenttäjuhlat Wildwood puistossa. Tästä myöskin lähemmin toiste ilmoituksessa ja muutoin.

Kirjeenvaihtaja.

YHTÄ JA TOISTA

On sitä meilläkin olemista.

Suomalaisen tapoihin kuuluu olla joskus pikkusen koppera puolestaan. Se kai johtuu siitä että me olemme aina kautta koko historiamme ajan, saaneet selkäämme, milloin tositappeluun on jouduttu. Vanha kansakouluhistoria kyllä kertoi, että suomalaiset olisivat kolmikymmenvuotisessa sodassa antaneet Tillin ja Wallensteinin joukoille selkään ja sillä jutullahan meihin nykypolven poikiin ennen Härmän kouluissa sitten kasvatettiin suomalaista tappelukurssia ja onnistuttiin niinpaljon, että saatiin pohjanmaalaiset nuijimaan etelä-suomalaisia. Muuhun ei ole pystytty, eikä pystytä. Eikä sitä ole pystytty ennen saksassakaan selkään antamaan, vaikka "hakkapeliittain" nimi onkin saatu. Sekin on yksi suuri historiallinen valhe. Selkäänsä saaneina ne ovat Saksasta palannect silloin niin suomalaiset kuin ruotsalaisetkin, ne jotka ovat palanneet, vaikka Keski-Europan valtiollinen hajanaisuus silloin sallikin Ruotsille uusia alueita, teki siitä suurvallan, jota aikaa vieläkin jokainen ruotsalainen kaiholla muistelee. Mutta minun tarkotukseni ei ollutkaan puhua vanholsta historiallisista tapauksista, eikä verisistä tappeluista. Ne ovat olleet ja menneet. Nyt käydään taistelua aatteiden aseilla ja silnä meillä Amerikan suomalaisilla sosialisteilla on joitakin saavutuksia joista passaa mainita. Nähkääs Amerikan sosialistipuolue piti viime viikolla konventsioniaan (ja taitaa vieläkin pitää), New Yorkissa ja arvatkaapa missä tämä konventsioni kokoontui? Jos ette sitä tiedä niin tulkoon tässä sanotuksi että se pidettiin New Yorkin suomalaisten sosialistien omistamassa talossa, 2056 Fifth Avenuella, aivan läheillä sitä keskustaa jossa asuu Amerikan suurimmat rahapohatat. Toverillakin on tuolla kokouksessa kirjeenvaihtaja ja nähtyään tuon paikan, lähetti mulle kuvan siitä, se on niin komea, tuo talo, kuvastakin katsottuna, että sen kannattaisi kyllä pistää länteläistenkin nähtäväksi, mutta kun meillä ei ole vielä kaikkia niitä vehkeitä, millä valokuvan saisi siihen asuun, että siitä voisi painokoneen avulla tehdä uusia kuvia, niin jääköön nyt tuonne laatikkooni. Mutta sen täytyy sanoa että merkki tapaus tämä on. Maailman rikkaimman maan sosialistipuolue kokoontuu maailman suurimmassa ja rikkaimmassa kaupungissa, ensikerran koko olemassaolonsa ajalla huoneessa joka on tuohon puolueeseen kuuluvan osaston omistama ja se on "pyöreäpäiden" hommaama tuo — nykyisin ehkä puolen miljoonan talo! Gronlundi ja Siirtolainen aikoinaan hommasivat "nappulatalon" Brooklyniin, sen hirveän konkurssin aikana, jossa monen pojan vanhaan maahan lähettämät rahat jäivät välille ja jonka Suomen hallituksen tiedonantotoimiston nykyinen johtaja Rauanheimo kyllä muistaa, mutta tällaista taloa ei ole mikään toinen suomalainen yhdistys kyennyt laittamaan. Ja kuka sen on hommannut ja aikaansaanut, tuon talokaupan? Ne New Yorkin räätälit joita, varsinkin entisaikaan, tavattiin hieman pilkata siitä että kehtaavat aikamiehinä kuluttaa aikansa niin pienen työkapineen kuin neulan kanssa, ja piikatytöt, paljon ivatut "vanhat piiat", karpenteriä, tokkapilttareita, muurareita, kelloseppiä ja yhtä ja toista muutakin on ollut matkassa. Mutta kaikki yhteenlaskettuinakin, on heitä ollut siksi vähän, että täytyy ihmetellä sitä yhteismeininkiä, rohkeutta ja businestaitoa mikä näillä tovereilla täytyi olla, että tuollaista uskalsivat yrittää, ja vielä enempi, että ovat siinä niin hyvästi onnistuneet ettei talon menettämisestä ole enää mitään pelkoa.

On siis aivan paikallaan, että New Yorkin toverit saavat ympäri maailmaa kuuluisuutta talolleen tämän konventsionin kautta. He ovat kyllä sen ansainneet. Jospa joku toiskielinen ottaisi kirjottaakseen tuon talon historian tämän konventsioniasian yhteydessä kaikille amerikalaisille puoluelehdille, olisi se opiksi ja innostukseksi monelle suurelle amerikalaiselle osastolle, jotka uskaltavat ajatella korkeintaan oman kirjakaapin omistamista ja kuitenkin on kokemus osoittanut, että siellä missä amerikalaistenkin toimintaa tahdotaan saada lujaksi ja pysyväksi, on oma talo välttämätön ja että siellä missä se kerran onnistutaan saamaan, menee toiminta eteenpäin kymmeniä kertoja nopeammin kuin siellä missä sellaista ei ole.

Niin että näyttäkääpä te veljeysseuralaiset, kirkkomiehet ja muut milloin teidän kieltolakipuolueenne Amerikan Yhdistyneet Synoodat, tai muut sellaiset olisivat voineet kokoontua teidän omistamassanne talossa, tai missä teillä olisi sellainen, johon näinkään suuri konventsioni mahtuisi. Teillä ei ole mitään sellaista näyttää, vaikka te olette keränneet yrityksiinne rahaa ainakin kaksi kertaa enemmän kuin me ja olleet touhussa jo 30 vuotta ennen meitä.

Jo päästään viimeinkin perille.

Kieltolaki on hyvä kapine olemassa. Pahin vika siinä vain on, ainakin täällä lännellä, että niitä jotka kaupittelevat kaiken maailman rojua väkijuomana ja nylkevät siitä ilettävän suuren hinnan, ei ahdistella, mutta sensijaan osaavat kapulajussit kyllä sellaiseen taloon jossa emäntä on keittänyt pienen padallisen viatonta kotikaljaa ei kommersialisia tarkotuksia varten, vaan ukolleen palan paineeksi. Siinä mennään joissakin paikoin aivan hävyttömyyksiin saakka, jos nimittäin voi sanoa että porvarillisella virkakunnalla on koskaan mitään hävyn tunnetta ollutkaan. Mutta huippukohtaa kieltolain voimaansaattamisessa ei ole vielä saavutettu. Sanomalehtiuutiset nimittäin kertovat näin:

"Kirnupiimä, kieltolainkannattajien erinomainen juoma, voidaan kieltää Volsteadin lain perusteella, edust. Igoren sanojen mukaan, joka on saanut tietoja kemistien konventsionista St. Lousista. Kemistit selittävät että määrätyissä tapauksissa voi kirnupiimä sisältää alkoholia enemmän kuin puoli prosenttia."

Niin että hyvästi hapanneen kirnupiimän juomisesta ja hallussaapitämisestä siis voidaan sakottaa yhtä hyvin kuin siitäkin että tekee omaa tarvettaan varten pullon kaljaa. Tähän voisi lisätä vielä, että jos otakin tarkaksi ruvetaan niin sokeri myöskin on kiellettävä. Sillä kemistithän sanovat että sokeri ei ole muuta kuin kiinteässä muodossa olevaa alkoholia ja jokainen sen käyttäjä voi omassa olemuksessaan tutkia ja havaita, että sokeri on stimuleeraava ainetta, vaikka se käymättömänä ei juuri hattuun nousekaan. Niin että jos kieltolailla ruvetaan "kummittelemaan" niin olisi tämä ja vielä monta muutakin tavaralajia kiellettävä. Mutta ihmiskunnalla on aina ollut jotakin ainesta, mikä siile on lioisen ja innostavan tunnelman, tarpeen tullen, antanut. Tuskin kieltolakiakaan voi sitä halua siltä poistaa. Tavalla tai toisella tulee se tuota halua edelleenkin tyydyttämään. Mutta kapitalismi, kommersialiseerattuna väkijuomaliikkeen, on tehnyt siitä yhteiskunnallisen vaaran ja onnenkaikkea: köyhälistön vihollisen. Sentähden oli kapakan hävittäminen näyttämöltä, kun porvariluokan täytyi keskittää koko yhteiskunnan tarmo etujensa palvelukseen. Työväkeä tön on nyt katsottava, että se pyytäpoissa. Oman kaljansa keittäminen omaa tarvettaan varten on toinen juttu. Sitä ei koskaan saa niinpaljon eikä niin väkeväksi että se ihmisiä rappiolle veisi, eikä sillä myöskään tarvitse suoranaisesti pönkitellä kapitalistiluokan törkeimpiä poliittisia renkaita ja muita työväen edustavahingollisia yrityksiä. — P. J.

S. S. Järjestön organiseerajan Aaro Hyrskeen matkaohjelman lännen valtioissa:

Goldfield, Nev., toukok. 24 ja 25 p.
Rocklin, Cal., toukok. 27, 28 ja 29 p.
San Francisco, Cal., 30, 31 ja kesäk. 1 ja 2 p.
Reedley, Cal., kesäk. 4, 5 ja 6 p.
Los Angeles, Cal., kesäk. 8, 10 ja 12 p.
San Pedro, Cal., kesäk. 9, 11 ja 13 p.
San Francisco, Cal., kesäk. 15, 17, 19 ja 21 p.
West Berkeley, Cal., kesäk. 16, 18, 20 ja 22 p.
Fort Bragg ja ympäristö, kesäk. 23, 24, 25, 26, 27, 28, 29, 30 ja heinäk. 1 ja 2 p.
Eureka, Cal., heinäk. 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10 ja 11 p.

OSUUSTOIMINTA

Osuustoiminta ja keskittyminen.

(Kirj. Dalton T. Clarke, National Co-Operative Newsin toimittaja.)

Yhdysvallat on ollut osuustoiminta yhdistysten hautausmaana viimeiset 75 vuotta. Jokainen joka on hakenut osuusliikkeen historian, tietäkin tämän olevan totta.

Katsaus Amerikan osuustoimintaan tämän vuoden ajalla, saa minut vakuutetuksi siitä, ettei kuolevaisuuskuun nähden ole tullut huomattavaa parannuksia vielä nykyisin.

Länsirannikolla ovat osuusliikkeet, jotka nousivat uljaasti viimeisten kolmen vuoden ajalla, alkaneet mennä kappaleiksi, häpeäksi liikkeellemme. Keskilännellä, kerrotaan yhden suurimman farmiseutujärjestömme presidentin sanoneen: "Meiltä on kuukautunut kuusi eri kauppaliikettä hiljakoin ja yhä useampia saattaa seurata perässä." Yksi parhaiten tunnettu osuustoiminyhdistyksiä Illinoisissa on kuukauden ajalla kutsunut jäsentokuntansa koolle, yrittäen pelastaa itsensä sulkemiselta uudelleen järjestämissuunnitelman avulla.

Hviämisen syyt voivat olla monetlaiset, mutta suurimpana syynä menestyydessä on ollut yhteistoiminnan puute osuustoiminta yhdistysten keskuudessa. Ei ole ollut osuustoiminta-tukkuliikkeitä, mikä olisi lujittanut ja sitonut yhteen eri osuuliikkeet ei ainoastaan niiden ostovoimaan vaan myöskin niiden hankkimiin kokemuksiin nähden. Jokainen yhdis-

Amerikan Yhdistyneet Synoodat, tai muut sellaiset olisivat voineet kokoontua teidän omistamassanne talossa, tai missä teillä olisi sellainen, johon näinkään suuri konventsioni mahtuisi. Teillä ei ole mitään sellaista näyttää, vaikka te olette keränneet yrityksiinne rahaa ainakin kaksi kertaa enemmän kuin me ja olleet touhussa jo 30 vuotta ennen meitä.